

VOORAANKONDIGING VAN HET BOEK

VAN BEKKENSNIJDERS TOT ONDERZOEKSPROGRAMMA'S

Geschiedkundige bijdragen over vermaken en sporten in Nederland

Dr. Pieter Breuker (* 1945), taalkundige, sporthistoricus en gelauwerd schrijver, houdt zich al vanaf de jaren '80 bezig met sporthistorisch onderzoek. Dit boek bevat een selectie van zijn tussen 2006-2020 verschenen artikelen op het gebied van vermaken en sporten in Nederland tot globaal 1920.

Na een korte beschrijving van en programmavoorstellen voor sporthistorisch onderzoek in Nederland en een kritische analyse van *De Sportcanon. De sportgeschiedenis van Nederland* (2011), analyseert de auteur de introductie en geleidelijke acceptatie in het Nederlands van het woord sport, dat uit het Engels is overgenomen.

Vervolgens komen tientallen, heel diverse vermaken en sporten aan de orde, kort, uitvoerig, samen, apart. Zo passeren in de bijdrage over het uitdagen van de tegenstander met een concreet (spel)object – zoals een vogelklauw en een mes – zes vermaken de revue: klootschieten, kolven, kaatsen, zeilen, schaatsen en het sinds de 19de eeuw verboden bekkensnijden.

Meer dan het dubbele aantal (oude) vermaken en (moderne) sporten krijgt de ruimte in 'Sport aan zet'. Niet de Olympische Spelen van 1928 in Amsterdam waren het eerste grote Nederlandse sportevenement, die eer komt toe aan de ten onrechte vergeten 'Internationale Sport-, Visscherij- en Paardententoonstelling' van 1892 te Scheveningen. Die mobiliseerde duizenden deelnemers – onder wie ook vrouwen – uit een tiental landen. En er kwamen maar liefst 600.000 bezoekers op het evenement af.

Een voorbeeld van een artikel over één sport, dat bij de voorpublicatie meteen al vanuit zowel sporthistorische als taalkundige hoek landelijk aandacht trok, vormt de afsluitende bijdrage over 'klunen'. Dat zo Fries lijkende woord gaat in eerste instantie vrijwel zeker niet terug op schaatsen, maar op veenarbeid.

De auteur plaatst zijn onderwerpen in een bredere, sociaal-culturele context. Het boek (180 pagina's, full colour, register op persoonsnamen) is fraai en royaal geïllustreerd, met vaak unieke afbeeldingen. Het verschijnt met financiële steun van de J.E. Jurriaanse Stichting te Rotterdam.

Uit het 'Voorwoord' van prof. dr. Roland Renson, emeritus-hoogleraar Sportgeschiedenis aan de KU Leuven:

'De auteur heeft een brede interesse [...]. Hij koestert de leuze 'ad fontes' en laat zich niet leiden door post-modernistische of andere geschiedgoeroes en wichelt niet, maar graaft naar de bronnen! Hij is een betrouwbare gids door wie wij ons graag van het verleden naar het heden laten (ver)leiden. Voor dat alles kreeg hij trouwens in 2017 de Zilveren Anjer opgespeld door voormalig koningin Beatrix. Ere aan wie ere toekomt!'

Het boek kost 25 euro.

Via www.uitgeverijlouis.nl kunt u voorintekenen, ook kunt u een mail sturen naar info@uitgeverijlouis.nl. Het boek wordt direct na de (online) presentatie op vrijdag 5 maart naar u toegestuurd.

INHOUD

Voorwoord

Verantwoording en dank

1. 'Sport en maatschappij in Nederland: contouren van een nieuw sporthistorisch onderzoeksprogramma'

(met Lex Heerma van Voss, Fons Kemper en Henk Wals). Met: 'Annex. Beknopt overzicht van sporthistorisch onderzoek in Nederland'.

In: *de Sportwereld*, nr. 65 (najaar 2012), pp. 3-9.

2. "Sport" in het Nederlands: introductie en acceptatie van woord en activiteit (1840-1900)

In: *de Sportwereld*, nr. 50-51 (winter 2008), pp. 3-19. Oorspronkelijk verschenen in: *Sportimonium*, jaargang 2008, nr. 3-4 [themanummer t.g.v. het afscheid van Roland Renson als hoogleraar Historische Kinesiologie en Sportgeschiedenis aan de KU Leuven], pp. 67-79.

3. 'De Sportcanon: een sportgeschiedenis van Nederland'

In: *de Sportwereld*, nr. 61-62 (winter 2011), pp. 28-35 [analyse van: Bart Jungmann (red.). *De sportcanon. De sportgeschiedenis van Nederland*. Amsterdam, 2011].

4. 'Sport aan zet: de 'Internationale Sport-, Visscherij- en Paardententoonstelling' te Scheveningen (1892)'

In: *de Sportwereld*, nr. 57-58 (winter 2010), pp. 35-52.

5. 'Het uitdagen bij schaatsen en andere volksvermaken'

In: *Kouwe Drukte*, jr. 23, nr. 66 (oktober 2019), pp. 22-30.

6. 'De beginjaren van croquet in Nederland (± 1870 tot ± 1900)'

In: *de Sportwereld*, nr. 43 (winter 2006), pp. 3-10.

7. 'TOGIDO, een Leeuwarder fietsclub (1903-1906)'

In: *de Sportwereld*, nr. 48 (lente 2008), pp. 3-13. Ook gepubliceerd in: *Leopardia. Historisch tijdschrift voor Leeuwarden en omgeving*, nr. 28 (januari 2009), deel I, pp. 22-25 resp. nr. 29 (mei 2009), deel II, pp. 20-24.

8. 'Klúnje/klune: van het veen naar het ijs?'

In: *de Sportwereld*, nr. 96 (december 2020), pp. 29-32. Ook in: *Friesch Dagblad*, 4 januari 2021, pp. 28-29 (beide publicaties zonder noten en bronnen).

Register op persoonsnamen